



## ODBORNÁ PRÍPRAVA PRÍSLUŠNÍKOV CENTRA PSYCHOLOGICKÝCH OPERÁCIÍ

Tatiana FÁBRYOVÁ

### PROFESSIONAL TRAINING OF PSYCHOLOGICAL OPERATIONS CENTRE MEMBERS

**Abstract:** *A critical combat element of any armed force is well-trained personnel. Intensive, realistic, cooperative and multinational training focused on the fulfillment of set missions is the basis of the development of professional soldiers. Each soldier must be well-trained not only in basic combat skills, but in his specific branch as well. This article deals with the analysis of professional training of members of the PsyOps centre in the field of psychological operations. The paper presents a general basic definition of psychological operations, the structure and main required competencies of the PsyOps centre, and the training itself at the national and international level.*

**Keywords:** *psychological operations, professional training, national preparation, international preparation*

### ÚVOD

Odborná príprava profesionálnych vojakov Ozbroyených síl Slovenskej republiky (ďalej len OS SR) je neodmysliteľnou súčasťou ich výcviku. Cieľom výcviku akejkoľvek vojenskej jednotky je zvyšovanie spôsobilosti danej jednotky plniť jej určené poslanie buď v samostatnej činnosti alebo pri pôsobení v operačnej zostave.

Vojenské operácie 21. storočia sú a naďalej budú viac vykonávané v prostredí, v ktorom sa bude nachádzať civilné obyvateľstvo, preto je v nich dôležité pochopiť miestnych ľudí, ich vnímanie a presvedčenie, kultúru, rodové záležitosti, medzilidské vzťahy a podobne. Z toho vyplýva, že aj OS SR potrebujú špecialistov schopných takéhoto komplexného vyhodnotenia a pochopenia civilného prostredia s cieľom efektívne plniť stanovené úlohy týkajúce sa operácie, čiže okrem iného aj špecialistov na psychologické operácie (z angl. Psychological Operations, ďalej len PsyOps).

PsyOps predstavujú spôsobilosť zameranú na ovplyvňovanie vnímania, postojov a správania schválených cieľových skupín pre dosiahnutie stanovených politických a vojenských cieľov.



Slúžia predovšetkým na podporu veliteľa v konkrétnom operačnom prostredí za účelom zvládnutia nástrah modernej informačnej vojny prostredníctvom boja proti dezinformáciám, oslabovaním vôle protivníka bojovať, ako aj vytvorením a udržiavaním pozitívneho vnímania vlastných síl pomocou efektívnej komunikácie s civilnými aktérmi.

Cieľom tohto článku je spracovať teoretickú štúdiu o problematike odborného výcviku profesionálnych vojakov OS SR v odbornosti PsyOps a poukázať na dôležitosť tejto spôsobilosti v rámci celého spektra vojenských operácií. Počas spracovania článku bola využitá metóda analýzy, pomocou ktorej boli vybrané len podstatné a potrebné informácie a tie boli následne postupne zapracovávané do samotného príspevku.

V článku sú taktiež uplatnené poznatky z osobných skúseností príslušníkov centra PsyOps z jednotlivých medzinárodných kurzov i z ich osobných odborných skúseností. Pri definovaní PsyOps ako takých, boli spájané poznatky z viacerých zdrojov, na čo bola využitá metóda syntézy a metóda generalizácie. V hlavnej časti príspevku bola tiež využitá metóda dedukcie a konkretizácie, a to pri aplikovaní skúseností profesionálnych vojakov z jednotlivých kurzov do teoretických poznatkov.

## 1 PSYCHOLOGICKÉ OPERÁCIE

PsyOps ako dôležité súčasti informačných operácií dotýkajúce sa celého spektra diplomatických, vojenských, ekonomických a informačných činností, sú plánované psychologické aktivity využívajúce metódy komunikácie a ďalšie schválené prostriedky orientované na presne určené cieľové skupiny so zameraním na ovplyvnenie ich vnímania, postojov a správania za účelom dosiahnutia politických a vojenských cieľov. PsyOps poskytujú veliteľovi prostriedky na využitie neletálnych schopností v celom spektre konfliktu a je to zbraň, ktorej účinnosť je obmedzená iba vynaliezavosťou veliteľa, ktorý ju používa.

Poslaním PsyOps je dosiahnuť zmenu správania cieľovej skupiny, čo sa dosahuje sprostredkovaním vybraných informácií, ktoré ovplyvňujú emócie, motívy, objektívne uvažovanie a v konečnom dôsledku teda samotné správanie konkrétnej cieľovej skupiny. Pozorovateľná zmena správania určuje úspešnosť úlohy PsyOps. Práve toto prepojenie medzi ovplyvňovaním a správaním odlišuje PsyOps od ostatných spôsobilostí a činností informačných operácií (AJP-3.10.1, 2014).

Vzhľadom na potenciálny prínos PsyOps, ako účinného násobiteľa síl a faktora redukovúceho boj, by mali velitelia na všetkých stupňoch vždy zvažovať ich použitie na podporu svojich vojenských cieľov a plánov.



Základným cieľom PsyOps je oslabiť vôľu protivníkov alebo potenciálnych protivníkov, posilniť angažovanosť a podporu spriatelnených cieľových skupín, získať podporu a kooperáciu neutrálnych a nerozhodnutých skupín a viesť boj proti propagande protivníka (SPG-9-1/PsyOps, 2015).

Ak sú PsyOps správne nasadené, koordinované a integrované, môžu výrazne zvýšiť celkovú bojovú silu ozbrojených síl. Špecialisti PsyOps prostredníctvom analýzy cieľovej skupiny identifikujú podmienky, zraniteľné miesta, línie presvedčania, vnímavosť, prístupnosť a ukazovatele ovplyvniteľnosti tých cieľových skupín, ktoré sú najnáchylnejšie na dosiahnutie stanovených cieľov.

PsyOps sa v súčasných a budúcich nekonvenčných spôsoboch vedenia vojny stávajú čoraz rozhodujúcejšími. Stotožňujeme sa s výrokom generála Carla Stinera, veliteľa špeciálneho operačného veliteľstva armády USA v roku 1993, ktorý tvrdí: „*psychologické operácie sú najsilnejšou zbraňou v inventári síl pre špeciálne operácie*“ (FM 3-05.30, 2005).

## 2 CENTRUM PSYCHOLOGICKÝCH OPERÁCIÍ

V štruktúre OS SR sa centrum PsyOps nachádza v podriadenosti 57. samostatného oddielu, ktorý spadá do štruktúry Síl pre špeciálne operácie. Centrum PsyOps sa skladá z velenia, skupiny plánovania, skupiny analýz, skupiny tvorby produktov a štyroch identických taktických tímov PsyOps (z angl. Tactical PsyOps Team, ďalej len TPT). Základnou spôsobilosťou centra je pripraviť personálpre účelové zoskupenie – brigádny podporný prvok PsyOps (z angl. Brigade PsyOps Support Element, ďalej len BPSE).

Skupina plánovania má spôsobilosti plánovať a koordinovať vykonávanie 7-fázového procesu PsyOps v súčinnosti so štábnym prvkom PsyOps podporovaného veliteľstva, plánovať vnútornú činnosť BPSE, plánovať a riadiť vývoj série PsyOps, vyčleňovať styčných dôstojníkov PsyOps a vykonávať hodnotenie plnenia úloh podporného prvku PsyOps.

Skupina analýz má spôsobilosť vykonávať analýzu cieľovej skupiny, koordinovať vývoj návrhu tlačených produktov PsyOps, vyhodnocovať situáciu PsyOps v priestore zodpovednosti a spracovávať príslušné hlásenia a analýzy, analyzovať propagandu protivníka, rozvíjať relevantné kritériá výkonnosti a kritériá efektívnosti pôsobenia na cieľovú skupinu, monitorovať efektivitu činností informačných operácií na podporu vyhodnotenia zámeru veliteľa (úsilia operácie), vykonávať vyhodnotenia a analýzy priestoru nasadenia z hľadiska PsyOps a spôsobilosť riadiť proces vykonávania predbežného a následného testovania produktov PsyOps.



Skupina tvorby produktov má spôsobilosť tvorby a produkcie tlačených produktov v prospech podporovaného veliteľa.

Taktický tím je najmenšou taktickou jednotkou centra PsyOps. Spravidla je tvorený štyrmi vojakmi, avšak môže byť rozšírený o ďalších príslušníkov v závislosti od stanovenej úlohy. TPT má spôsobilosti poskytovať podporu PsyOps veliteľovi na taktickom stupni, vykonávať komunikáciu tvárou v tvár, distribúciu produktov PsyOps, zber dát predbežného a následného testovania a dopadových indikátorov, identifikovať kľúčových komunikátorov, viesť ampliónové operácie, zhromažďovať informácie relevantné pre PsyOps, podporovať operácie na kontrolu davu a klamné operácie, či zhromažďovať produkty propagandy protivníka a vyhodnocovať ich.

Jednotky PsyOps ako účelové zoskupenia sú vytvárané na základe stanovenej úlohy v súlade s minimálnymi požiadavkami uvedenými v schválených referenčných dokumentoch Organizácie severoatlantickej zmluvy (z angl. North Atlantic Treaty Organization, ďalej len NATO), národných doktrín a metodických pomôcok. Napríklad TPT pre prápornú skupinu je účelovou jednotkou pre plnenie stanovených úloh PsyOps v rámci deklarovanej jednotky prápornej skupiny a pozostáva z veliteľa skupiny TPT a jedného TPT.

Brigádny podporný prvok PsyOps je účelovou jednotkou na plnenie stanovených úloh PsyOps v rámci deklarovanej jednotky pre brigádu a pozostáva z veliteľa BPSE, skupiny plánovania, skupiny analýz, skupiny tvorby produktov a troch TPT. Ďalšie účelové zoskupenia PsyOps sú vytvorené v súlade so stanovenými cieľmi na plnenie úloh medzinárodného krízového manažmentu (ďalej len MKM), domáceho krízového manažmentu (ďalej len DKM) a ďalších operačných úloh. V súčasnosti príslušníci centra PsyOps deklarujú svoje príspevky do síl okamžitej reakcie a síl vysokej aj nižšej pripravenosti naprieč rôznymi štruktúrami v rámci OS SR, NATO či Európskej Únie (ďalej len EÚ) (SPG-9-1/PsyOps, 2015).

### **3 ODBORNÁ PRÍPRAVA PRÍSLUŠNÍKOV CENTRA PSYCHOLOGICKÝCH OPERÁCIÍ**

Odborná príprava profesionálnych vojakov v odbornosti PsyOps v podmienkach OS SR je veľmi limitovaná. Nakoľko je táto odbornosť v OS SR stále relatívne „nová“ a počet profesionálnych vojakov s číslom vojenskej odbornosti 488 (odborník na psychologické operácie) je pomerne malý, jej vzdelávanie a výcvik nie sú zahrnuté vo vzdelávacích inštitúciách OS SR.



Primárnym vzdelávacím a výcvikovým elementom v odbornosti PsyOps sú zahraniční partneri. Lokálnym zahraničným partnerom je nemecké Operačné a komunikačné centrum, ktoré poskytuje svoje kurzy v meste Koblenz. Rovnako v Nemecku je organizovaný kurz zameraný na plánovanie PsyOps pod záštitou školy NATO v Oberammergau.

Strategickým partnerom v oblasti vzdelávania sú Spojené štáty, ktoré poskytujú svoj kvalifikačný kurz v odbornosti PsyOps pre zahraničných príslušníkov na základni Fort Bragg v Severnej Karolíne. Novým vzdelávacím a výcvikovým partnerom je Kanada, ktorá organizuje odborné kurzy vo Výcvikovom stredisku na podporu mieru v meste Kingston.

## 2.1 Národná príprava

Výcvik špecialistov a jednotiek PsyOps v OS SR sa organizuje v súlade s poslaním 57. samostatného oddielu, dlhodobým plánom, strednodobým plánom, smernicami náčelníka Generálneho štábu OS SR na prípravu vojsk vo výcvikovom roku, smernicami veliteľa nadriadeného veliteľstva na výcvikový rok, vojenskými predpismi, poriadkami a nariadeniami pre výcvik.

Cieľom odbornej prípravy jednotiek PsyOps je pripraviť špecialistov PsyOps na efektívne plnenie úloh počas nasadenia v rámci DKM, MKM a celého spektra operačných úloh v rôznorodom národnostnom a kultúrnom prostredí a pripraviť deklarované príspevky PsyOps na plnenie úloh v prospech určených podporovaných elementov.

Základným výcvikovým dokumentom pre špecialistov PsyOps je služobná pomôcka Programy výcviku strediska CIMIC a PsyOps SPG-9-3/CIMIC-PsyOps. Táto služobná pomôcka bola vytvorená na plánovanie a organizovanie výcviku vtedajšieho Strediska CIMIC a PsyOps (ďalej len StrCaP)<sup>1</sup> v súlade s definovanými bojovými úlohami, zoznamom rozhodujúcich úloh výcviku a odborných úloh. Táto publikácia obsahuje prehľad tém výcviku, ktoré je potrebné zvládnuť na dosiahnutie úrovne stanovených spôsobilostí v stanovenom časovom horizonte pre jednotky určené v prospech práporov v súlade s výcvikovým cyklom daného práporu, pre jednotky určené do účelových zoskupení a v prospech brigády v súlade s výcvikovým cyklom účelového zoskupenia.

Programy výcviku sú určené pre veliteľa jednotky a funkcionárov nadriadeného veliteľstva podieľajúcich sa na riadení jednotky, veliteľov a funkcionárov 57. samostatného oddielu, veliteľov a funkcionárov ostatných útvarov a jednotiek OS SR, v ktorých sa ustanovenia metodických pokynov môžu aplikovať v potrebnom rozsahu.

<sup>1</sup> Aktuálne sa tento vojenský útvar nazýva 57. samostatný oddiel.



Príslušníci odbornosti PsyOps sú povinní poznať a ovládať základné bojové zručnosti, anglický jazyk v rozsahu zodpovedajúcom vykonávanej funkcii, zásady operačného plánovania na príslušnom stupni, zásady získavania a spracovávaní informácií spravodajského charakteru a ich využitie na plnenie stanovených úloh, zásady plánovania a riadenia operácií na stupni prápor alebo brigáda v závislosti od predurčenia, zásady súčinnosti s ostatnými jednotkami v rôznych druhoch operácií, zásady komunikácie, zásady styku s médiami, základy práva ozbrojeného konfliktu, medzinárodného humanitárneho a vojnového práva a ich aplikáciu pri plnení úloh MKM, zásady správania sa počas odlúčenia od vlastných vojsk, svoje funkčné povinnosti a ustanovenia základných poriadkov a ostatných interných normatívnych aktov, takticko-technické údaje zbraní, techniky, vybavenia a možnosti ich použitia, spôsoby využitia boja zblízka, zásady využívania terénu a maskovania proti vizuálnym aj technickým prostriedkom prieskumu, zásady logistického zabezpečenia činnosti a mierového života oddielu vrátane zdravotníckeho zabezpečenia, zásady a pravidlá ošetrovania a údržby zbrani, materiálu a techniky.

Samotný výcvik sa člení do troch výcvikových cyklov. Prvým je cyklus intenzívneho výcviku, ktorý sa zameriava prevažne na spoločný výcvik oddielu (tímu, čaty). Jednotkám, ktoré vykonávajú tento výcvik sa spravidla nepridávajú žiadne iné podporné úlohy a neudeľujú sa dovolenky. Cieľom je dosiahnuť stopercentnú účasť personálu a výzbroje oddielu na výcviku. Ďalším výcvikovým cyklom je cyklus udržiavacieho výcviku.

Ten je určený na zabezpečenie udržania určitého stupňa vycvičenosti. Výcvik sa vykonáva na úrovni špecialistu, tímu a čaty v nižšom tempe z dôvodu priority pridelenia výcvikových zdrojov pre jednotky v intenzívnom výcvikovom cykle. Oddielu v udržiavacom výcvikovom cykle môžu byť pridelené niektoré nevýcvikové podporné úlohy, ktoré nemôžu splniť jednotky v podpornom výcvikovom cykle. Aj napriek zníženej úrovni výcviku musia velitelia naplánovať a vykonávať výcvik premyslene a efektívne, s ohľadom na plnenie pridelených nevýcvikových úloh. Posledným cyklom je podporný cyklus, ktorý umožňuje plnenie nevýcvikových úloh. Jednotky vykonávajú údržbu pridelených techník a materiálu, absolvujú odborné kurzy, čerpajú dovolenky a zabezpečujú výcvik jednotiek v intenzívnom cykle. V tomto cykle je však nutné udržať vycvičenosť na úrovni špecialistu. Každý výcvikový cyklus trvá 4 až 6 týždňov. V rámci intenzívneho a udržiavacieho výcvikového cyklu oddiel cvičí 30 až 36 týždňov v roku.

Výcvik špecialistu sa organizuje aj v prípade značnej obmeny personálu, ktorá má vplyv na stupeň vycvičenosti a priebeh spoločného výcviku oddielu. Hlavným cieľom tohto výcviku je získanie základných metodických zručností a teoretických poznatkov na plnenie stanovených úloh vo vojenskej odbornosti. Základom výcviku špecialistu je odborná príprava. Základom odborného výcviku jednotiek je odborná príprava a odborná taktická príprava.





Tieto prípravy sú rozhodujúce pre vycvičenosť a zladenosť jednotiek. Ostatné predmety sú podriadené odbornému výcviku. Plánovanie odborného výcviku je realizované podľa skutočne dosiahnutých výsledkov s cieľom vykonávať vyššiu úroveň výcviku až po zvládnutí základných tém a cvičení odbornej prípravy, ktoré umožnia realizovať témy odborného-taktickej prípravy. Dôraz v plánovaní výcviku na výcvikový rok je položený na témy a cvičenia umožňujúce vykonať plánované rozhodujúce úlohy oddielu. Hodnotenie vycvičenosti špecialistu sa overuje formou stanovenou vo výcvikovom nariadení veliteľa oddielu na výcvikový rok, spravidla kontrolným cvičením. Na základe dosiahnutých výsledkov sa na záver výcviku špecialistu každému špecialistovi stanoví hodnotenie schopnosti plniť rozhodujúce plánované odborné úlohy, ktoré riadiaci cvičenia zapíše do hodnotiacej dokumentácie (SPG-9-3/CIMIC-PsyOps, 2019).

57. samostatný oddiel poskytuje ďalší odborný výcvik (ďalej len *ĎOV*) v odbornosti PsyOps pre nových príslušníkov centra PsyOps v hodnostnom zbere mužstva a poddôstojníkov v trvaní troch týždňov v súlade s Prílohou č. 10 k služobnej pomôcke SPJ-11-11/Podd, ktorá pojednáva o *ĎOV* vojenskej odbornosti S10. Po absolvovaní tohto *ĎOV* musí profesionálny vojak v špecializácii PsyOps ovládať a vedieť definíciu psychologických operácií, ich jednotlivé funkcie, účel, miesto, úlohy a organizáciu prvkov PsyOps, systém hlásení, taktiky, techniky a postupy PsyOps, analytické nástroje využívané v rámci PsyOps, či zásady vedenia psychologických operácií v oblasti možného nasadenia.

*ĎOV* je organizovaný v rozsahu 15 výcvikových dní (114 výcvikových hodín) v súlade s denným poriadkom veliteľa 57. samostatného oddielu a rozvrhom výcviku.

Počas prvých dvoch týždňov *ĎOV* sú frekventantom prednášané základné témy z odbornej prípravy metódou výkladu. Cieľom spoločnej časti odbornej prípravy za CIMIC aj PsyOps je pripraviť frekventantov na plnenie úloh DKM, MKM alebo medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky, taktiež dosiahnuť pripravenosť špecialistov v spoločných témach prípravy zameranej hlavne na priestor operácie a jeho analýzu, získanie nevyhnutných teoretických poznatkov v oblasti komunikácie a vybraných spoločensko-vedných odborov.

Počas výcviku sa frekventanti pripravujú v teoretických aj praktických poznatkoch a zručnostiach potrebných k splneniu bojovej úlohy s dôrazom na vedenie svojich podriadených a samostatné rozhodovanie. Výcvik vo veľkej miere spočíva v riešení zadaných výcvikových a taktických úloh a projektov s dôrazom na samostatné štúdium materiálov, orientáciu v doktrínach, vojenských predpisoch a služobných pomôckach. Tretí týždeň si účastníci výcviku prakticky precvičujú rôzne komunikačné cvičenia, či obsluhu hlasových súprav na vykonávanie ampliónových operácií a samotný výcvik vrcholí kulminovaným cvičením pod taktickým námetom.



Samotný výcvik je ukončený záverečnou skúškou, ktorej cieľom je preveriť teoretické vedomosti a praktické zručnosti z tematiky obsiahnutej v ĎOV a hodnotiť ich úroveň. Záverečnú skúšku vykonáva skúšobná komisia preskúšaním teoretických poznatkov a praktických zručností v príslušnej odbornosti z tematiky obsiahnutej v ĎOV (Príloha č. 10 k SPJ-11-11/Podd, 2017).

## 2.2 Medzinárodná príprava

Čo sa týka medzinárodnej odbornej prípravy príslušníkov OS SR v odbornosti PsyOps, najdlhšie trvajúcim a zároveň najkomplexnejším kurzom je kvalifikačný kurz PsyOps (z angl. PsyOps Qualification Course) organizovaný vo vzdelávacej inštitúcii s názvom USA J. F. Kennedy Special Warfare Centre and School na základni Fort Bragg v Severnej Karolíne. Tohto kurzu sa zúčastňujú profesionálni vojaci z centra PsyOps z dôstojníckeho aj poddôstojníckeho zboru. Kurz je vedený v súlade s doktrínou NATO PsyOps, americkými poľnými manuálmi a ďalšími publikáciami pojednávajúcimi o tejto odbornosti. Primárne je zameraný na organizáciu a nasaditeľnosť odbornosti PsyOps a na zvládnutie taktík, techník a procedúr plánovania a vedenia psychologických operácií. Podstatná časť kurzu je zameraná aj na jednotlivé spôsobilosti informačných operácií. Kurz je rozdelený do viacerých modulov, akými sú napríklad kritické a kreatívne myslenie, zásady vyjednávania, zásady komunikácie tvárou v tvár, nekonvenčné prístupy vedenia vojny, analýza propagandy, sociálna a behaviorálna veda, techniky adaptívneho vedenia, politická a vojenská analýza, súčasné problémy v súvislosti so PsyOps, no najmä na vývojový proces série PsyOps.

Tento kurz vytvára príležitosť na plánovanie a integráciu PsyOps v rámci spojeneckých krajín a „sesterských služieb“ armády Spojených štátov. Kurz pre poddôstojníkov trvá 11 týždňov a pre dôstojníkov 10 týždňov. Teoretické poznatky nadobudnuté počas prvých týždňov kurzu sa v jeho závere precvičujú na praktických zamestnaniach a najmä na záverečnom kulminovanom cvičení.

V rámci poskytovania odborných kurzov pre príslušníkov OS SR bola nadviazaná spolupráca s kanadským Výcvikovým strediskom na podporu mieru (z angl. Peace Support Training Centre, ďalej len PSTC), ktoré poskytuje kurzy pre odbornosti PsyOps, Info Ops a CIMIC a teda pre všetky spôsobilosti, ktorými disponuje 57. samostatný oddiel, preto považujeme za veľmi potrebné túto kooperáciu naďalej rozvíjať. Zatiaľ jediným kurzom, ktorého sa zúčastnili príslušníci centra PsyOps v tomto roku, bol Kurz dôstojníkov PsyOps (z angl. PsyOps Officer Course), zameraný predovšetkým na plánovanie psychologických operácií.





Tento kurz je určený primárne pre dôstojníkov PsyOps, aby boli schopní vykonávať svoje povinnosti v štruktúrach taktických aj operačných veliteľstiev, plánovať a viesť psychologické operácie. Ťažiskom tohto kurzu je proces operačného plánovania (z angl. Operational Planning Process, ďalej len OPP), v rámci ktorého sú frekventanti oboznámení s jeho jednotlivými fázami a potrebnými vstupmi za odbornosť PsyOps. Samotný kurz trvá tri týždne. V jeho úvodnom týždni sú preberané rôzne odborné témy z prostredia informačných a psychologických operácií, spravodajskej podpory pre PsyOps, či základy presvedčania a ovplyvňovania. V druhom týždni je vyučovaný samotný OPP a v záverečnom týždni kurzu si študenti uplatňujú všetky nadobudnuté vedomosti a zručnosti v rámci syndikátnych cvičení obdobným spôsobom, ako by to robili počas vojenskej operácie na operačnom veliteľstve.

Ďalším kurzom, ktorý PSTC pre odbornosť PsyOps poskytuje, je Kurz analytikov PsyOps (z angl. PsyOps Analyst), ktorý zastrešuje analytické spôsobilosti v odbornosti PsyOps a poskytuje vzdelanie v oblasti vykonávania výskumu, zberu a spracovávania získaných informácií relevantných pre špecialistov PsyOps, hodnotenia efektívnosti, či analýzy nepriateľskej propagandy.

Pre taktické tímy PsyOps zas PSTC organizuje Kurz taktických operátorov PsyOps (z angl. PsyOps Tactical Operator, ďalej len TACOP), ktorý poskytuje študentom základné zručnosti potrebné na vykonávanie povinností člena taktického tímu PsyOps prostredníctvom inštrukcií a demonštrácií plnenia a hodnotenia úloh príslušníkov TPT na podporu operácií v celom spektre a poradenstva podporovaným veliteľom. Kurz TACOP kladie dôraz na ovplyvňovanie cieľovej skupiny prostredníctvom komunikácie tvárou v tvár, zhromažďovanie a šírenie relevantných informácií, či taktické využitie vybavenia jednotiek PsyOps. PSTC sa venuje poskytovaniu vynikajúcich inštrukcií, mentoringu a profesionálneho rozvoja v realistických výcvikových prostrediach doplnených o profesionálnych hercov/roleplayerov (Peace Support Training Centre courses [online]).

Čo sa týka plánovacieho kurzu NATO Operations Planners' PsyOps Course v škole NATO v Oberammergau, jeho cieľom je poskytnúť študentom základné vedomosti o prínose PsyOps k operáciám pod vedením NATO a postupoch operačného plánovania PsyOps NATO. Tento kurz trvá dva týždne, začína úvodom do politiky a doktríny NATO PsyOps a históriou ovplyvňovania. Ťažiskom kurzu je plánovanie operácií v súlade so smernicou pre komplexné plánovanie operácií (z angl. Comprehensive Operations Planning Directive, ďalej len COPD). Študenti ďalej riešia problematiku schvaľovania PsyOps, boja proti propagande, digitálneho dosahu a právnych aspektov. Taktiež hodnotia PsyOps v súčasných operáciách NATO a na základe prípadových štúdií popisujú rôzne metódy a modely na kvalitatívne a kvantitatívne meranie efektívnosti a aplikujú ich na PsyOps (NATO Operations Planners' PsyOps Course [online]).



Komunikačné a operačné centrum poskytuje kurz Tactical PsyOps Planners Course, ktorý je určený pre dôstojníkov a poddôstojníkov v odbornosti PsyOps na taktickom a operačnom stupni. Cieľom tohto kurzu je oboznámiť študentov so základmi plánovania PsyOps na taktickom stupni a s agilným prístupom k riešeniu komplexných problémov vo viacerých prostrediach. Úvod kurzu je zameraný na vysvetlenie základných pojmov s cieľom poskytnúť prehľad a pochopenie PsyOps ako takých a taktiež plánovanie PsyOps na taktickom stupni. Po zvládnutí základov sú účastníci kurzu rozdelení do pracovných skupín a na základe scenára si precvičujú plánovací proces PsyOps. Študenti priebežne riešia praktické úlohy, ktoré im umožňujú využiť teoretické vedomosti a praktické poznatky nadobudnuté v rámci kurzu i mimo neho.

Táto nemecká vojenská jednotka organizuje taktiež kurz Tactical PsyOps Team Course, ktorý poskytuje pokročilý teoretický a praktický obsah o princípoch, úlohách a postupoch taktických tímov PsyOps s odkazom na NATO a národné politiky a doktríny, s osobitným zameraním na scenáre národnej a kolektívnej obrany. Okrem toho je jeho cieľom rozvíjať pokročilé poznatky, zručnosti, schopnosti jeho účastníkov a harmonizovať mnohonárodný taktický prístup PsyOps, ktorý je potrebný pre moderné TPT v náročnom informačnom prostredí. Kurz je zameraný na persuzívnu komunikáciu tvárou v tvár v taktických scenároch rôznej intenzity, taktickú bezpečnosť komunikácie tvárou v tvár v rôznych prostrediach, predovšetkým v mestských častiach a ich blízkom okolí, taktiky, techniky a postupy v malých tímoch, plánovanie, prípravu a realizáciu ampliónových operácií a výcvik zosadených hliadok v malých tímoch v rôznych taktických scenároch.

## ZÁVER

Z povahy súčasných a z predikcie povahy budúcich konfliktov sa dá predpokladať, že budú výrazne vplývať na charakter našej spoločnosti, činnosť štátnych orgánov, verejnú mienku, vnímanie bezpečnostných hrozieb a podobne. Preto je potrebné položiť si nielen otázky typu, či sme na to dostatočne pripravení, či máme na tieto nové dimenzie riešenia konfliktov dostatočné odhodlanie a vytrvalosť, ale aj otázky typu, či sú schopnosti našich štátnych orgánov a najmä schopnosti našich ozbrojených síl postačujúce. Z toho dôvodu je nutné prikladať spôsobilostiam ako sú aj PsyOps väčšiu dôležitosť ako doposiaľ. Celkovo by mali OS SR venovať viac pozornosti rozširovaniu kapacít v odbornostiach, ktoré sú omnoho podstatnejšie v riešení súčasných bezpečnostných hrozieb a prijať komplexný prístup v boji proti informačnej vojne, zriadiť špecializované kapacity so zameraním na strategickú komunikáciu, monitorovanie hybridných hrozieb a podobne.



V dnešnej dobe je tiež potrebné prispôsobovať aj výcvik manévrových a podporných jednotiek v štruktúre OS SR situáciám, že v priestore operácie bude prítomné civilné obyvateľstvo. Aj keď väčšinou pred konfliktmi veľkých rozmerov predchádza evakuácia civilného obyvateľstva, nikdy nebude vykonaná na sto percent, pretože veľa ľudí, najmä starších, nebude možné presvedčiť k takémuto kroku vzhľadom na ich vzťah k domovu, veku, a tak ďalej, preto je pri vykonávaní operácií a aj pri samotnom výcviku potrebná integrácia všetkých spôsobilostí ozbrojených síl. Z tohto dôvodu je nutné klásť dôraz nielen na modernizáciu ozbrojených síl a nákup nových bojových prostriedkov, ale predovšetkým na vycvičenosť a všestrannosť každého profesionálneho vojaka. Viac financií by sa malo vkladať do vzdelávania v jazykových a odborných kurzoch doma i v zahraničí a do kvalitných výcvikov a cvičení v spolupráci s členskými štátmi NATO zameraných na vedenie asymetrických konfliktov.

#### ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

1. AJP-3.10.1. *Allied Joint Doctrine for Psychological Operations*. Brusel: NATO Standardization Office, 2014. 89 s.
2. FM 3-05.30. *Psychological Operations*. Washington, DC: Department of the Army, 2005. 179 s.
3. NATO Operations Planners' PsyOps Course [online]. Dostupné na internete: <https://www.natoschool.nato.int/Academics/Resident-Courses/Course-Catalogue/Course-description?ID=9&TabId=155&language=en-US#9aid-aid>
4. Peace Support Training Centre courses [online]. Dostupné na internete: <https://www.canada.ca/en/department-national-defence/services/benefits-military/education-training/establishments/peace-support/courses.html>
5. Príloha č. 10 k služobnej pomôcke SPJ-11-11/Podd. *Ďalší odborný výcvik vojenskej odbornosti S10*. Bratislava: Generálny štáb OS SR, 2017. 19 s.
6. SPG-9-1/PsyOps. Služobná pomôcka. *Metodické postupy PsyOps na stupni brigáda a prápor (B)*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2015. 254 s.
7. SPG-9-3/CIMIC-PsyOp. Služobná pomôcka. *Programy výcviku Strediska CIMIC a PsyOps*. Trenčín: Veliteľstvo pozemných síl OS SR, 2019. 201 s.

**Mgr. Tatiana FÁBRYOVÁ**, externá doktorandka  
Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika,  
Demänová 393, 031 01 Liptovský Mikuláš  
E-mail: [fabryova.tatiana@gmail.com](mailto:fabryova.tatiana@gmail.com)